

Výchova k reprodukčnímu zdraví

Karcinom děložního čípku

-
- Karcinom děložního hrdla bývá v celosvětovém pohledu druhým nejčastějším zhoubným nádorem žen mladších 45 let. Každoročně způsobí téměř 500 000 nových případů a na jeho následky téměř polovina umírá. Zhruba 85 % všech případů tohoto onemocnění se objevuje v rozvojových zemích, mimo jiné i kvůli nedostatečnému nebo chybějícímu screeningovému programu. Ten umožňuje odhalit včas abnormální změny na sliznicích děložního čípku a zahájit tak potřebnou léčbu. Existuje více než 100 typů lidských papilomavirů (HPV), z nichž asi 40 se šíří pohlavním stykem. Přestože jen asi 15 z nich patří mezi onkogenní typy, které mohou vést ke vzniku nádorových onemocnění, jako např. děložního hrdla, vulvy, vaginy, penisu, anogenitální oblasti či hrtanu atd. Některé HPV typy se vyskytují častěji a některé jsou vysoce rizikové. Mezi vysoce rizikové, které bývají nejčastější příčinou změn genitální sliznice vedoucích až ke karcinomu, patří HPV genotypy 16, 18, 31, 33, 45, 52 a 58. Naopak méně rizikové bývají genotypy 6 a 11, které se stávají nejčastější příčinou anogenitálních bradavic. Výskyt vysoce rizikových genotypů je geograficky závislý na populaci. Nejčastější příčinnou celosvětového výskytu karcinomu děložního hrdla jsou HPV typu 16 (53-70 %) a 18 (13-26 %).
-
-

Karcinom děložního čípku

- Lidské papilomaviry vykazují slizniční a tkáňový tropismus výhradně k buňkám kůže a sliznice. K produktivní infekci dochází pouze v plně diferencovaných keratinocytech a epiteliálních buňkách. V nezralých buňkách bazálních vrstev kůže a sliznic mohou lidské papilomaviry navodit latentní infekci. Ta může být aktivována poklesem imunity, hormonálními vlivy, UV zářením a jinými faktory, např. též transaktivačním účinkem časných produktů replikace virů herpes simplex. Zdrojem infekce jsou oloupané epitelie a keratinocyty, které se mohou přenášet předměty kontaminovanými sekrety nebo přímým kontaktem (také autoinokulací). Pro některé typy HPV je charakteristický přenos sexuálním kontaktem. Infekce často probíhá nezjevně. Ke vzniku klinické manifestace HPV onemocnění dochází po inkubační době 1-20 měsíců. U většiny nakažených dochází ke spontánnímu ústupu onemocnění, ale někdy latentně přetrvávající HPV ukrytý v jádru hostitelské buňky může představovat potenciální riziko reinfekce. Každý typ HPV se množí jen na preferenčních místech a má vztah k určité klinické manifestaci. K nejběžnějším projevům této infekce patří infekční bradavice (verruca vulgaris, plana nebo plantaris), perigenitálně lokalizované condyloma acuminatum a laryngeální papilomatóza. Vzácně je pozorována epidermodysplasia verruciformis, v souvislosti s výraznou nedostatečností buňkami zprostředkované obrany (např. osoby po transplantaci nebo AIDS pacienti). Veliké plochy pokožky jsou přitom pokryty mnohočetnými plochými bradavicemi.

Genitální bradavice

Vaginální kondylomata

Genitální kondylomata

Karcinom děložního čípku

- Některé typy HPV vyvolávají dysplasie, které mají povahu prekanceróz. Patří k nim kožní bradavice, vyvolané HPV typu 5, a léze děložního čípku spojené zejména s HPV typu 16, 18, 33, 52 a další. HPV typ 5 je často prokazován v kožních nádorech, vznikajících na místech vystavených slunečnímu záření. HPV typ 16 je zodpovědný za 50 % případů karcinomu děložního hrdla a spolu s ostatními, méně častými typy je přítomnost HPV zaznamenávána v 90 % těchto nádorů. Doba latence od nákazy k rozvoji tumoru se pohybuje v rozmezí 20-40 let.

Očkování proti HPV Gardasil 9

- Přípravek Gardasil 9 je indikován k aktivní imunizaci jedinců ve věku od 9 let proti následujícím HPV onemocněním:
- premaligní léze a cervikální, vulvální, vaginální a anální karcinomy způsobené HPV typy obsaženými v očkovací látce
- genitální bradavice (*Condyloma acuminata*) způsobené specifickými HPV typy 6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52, 58

Gardasil

- Základní očkovací schéma sestává ze 3 samostatných 0,5ml dávek podaných podle následujícího
- schématu: 0, 2, 6 měsíců.
- Pokud je nezbytné použití alternativního očkovacího schématu, musí být 2. dávka podána alespoň
- 1 měsíc po první dávce a 3. dávka musí být podána alespoň 3 měsíce po druhé dávce.
Všechny tři
- dávky musí být podány v průběhu jednoho roku

Gardasil

- Očkovací látku je nutno aplikovat intarmuskulární injekcí. Preferovaným místem aplikace je oblast deltového svalu horní paže nebo horní anterolaterální oblast stehna.
- Přípravek Gardasil 9 nesmí být aplikován intravaskulárně, subkutánně nebo intradermálně.
- Očkovací látka nesmí být smíchána s žádnou jinou očkovací látkou ani roztokem v jedné injekční stříkačce.

Gardasil

- Přípravek Gardasil 9 nezabrání lézím způsobeným typem HPV obsaženým v očkovací látce u jedinců již infikovaných tímto HPV typem v době očkování
- Očkování nenahrazuje rutinní cervikální screening.
- Žádná očkovací látka nemá 100% účinnost a přípravek Gardasil 9 neposkytne ochranu proti všem typům HPV nebo proti infekci HPV přítomné v době očkování, zůstává cervikální screening kriticky důležitý a musí probíhat v souladu s lokálními doporučeními.

Silgard

- Očkování proti HPV způsobené specifickými HPV typy 6,11,16,18
- Jedinci ve věku 14 let a starší
- Přípravek Silgard je nutno podat podle třídávkového schématu (0,5 ml v nultém, druhém a šestém
- měsíci).
- Druhou dávku je nutno podat nejméně jeden měsíc po první dávce a třetí dávku je nutno podat nejméně 3 měsíce po druhé dávce. Všechny tři dávky musí být podány během období jednoho roku.

Silgard

- Očkovací látku je nutno aplikovat intramuskulární injekcí. Preferovaným místem aplikace je oblast deltového svalu horní paže nebo horní anterolaterální oblast stehna.
- Přípravek Silgard je určen pouze k profylaktickým účelům a na aktivní infekce HPV nebo prokázané klinické onemocnění nemá žádný vliv. Neprokázano se, že by měl přípravek Silgard terapeutický efekt.
- Očkovací látka proto není určena k léčbě cervikálního karcinomu, cervikálních, vulválních
- a vaginálních dysplastických lézí vysokého stupně nebo genitálních bradavic. Není také určena k prevenci rozvoje jiných zjištěných lézí souvisejících s HPV.

Cervarix

- Cervarix je vakcína proti lidskému papilomaviru [typy 16, 18]
- Cervarix je určen pouze k profylaktickému podání a nemá žádný efekt na již aktivní HPV infekci nebo klinicky přítomné onemocnění. Neprokázano se, že by Cervarix měl terapeutický efekt. Vakcína pro tonení určena k léčbě cervikálního karcinomu nebo cervikální intraepiteliální neoplasie (CIN).
- Rovněž není určena k prevenci progresu jiných zjištěných lézí souvisejících s HPV nebo existujících HPV infekcí vyvolaných vakcinálními nebo nevakcinálními typy.

Cervarix

- **Věk v době podání první dávky Imunizace a schéma**
- **9 až 14 let včetně**
Dvě dávky každá po 0,5 ml. Druhá dávka se podává mezi 5 a 13 měsíci po první dávce
- **od 15 let a starší**
- **Tři dávky každá po 0,5 ml v 0, 1, 6 měsících**